

OPINIE

Stephen Roach,
voorzitter van Morgan Stanley Azië, over een nieuw mandaat voor de Federal Reserve.

'Als beleggers activa kopen omdat ze anticiperen op prijsstijgingen, dan moet de Fed kiezen voor voorzichtigheid en ervan uitgaan dat er een zeebel in de maak is die de financiële stabiliteit kan bedreigen.'

Financial Times

Marco Derksen,
online-netwerkwoning, over het bouwen van onlinecommunity's

'Het vertrekpunt is de passie van mensen. In eerste instantie moet je de mensen rondom jou die je kunt inspireren, erbij betrekken. En die groep kent weer andere mensen en zo bouw je dat langzaam uit.'

Het Financieel Dagblad

Denis Muzet,
Frans socioloog, over president Nicolas Sarkozy

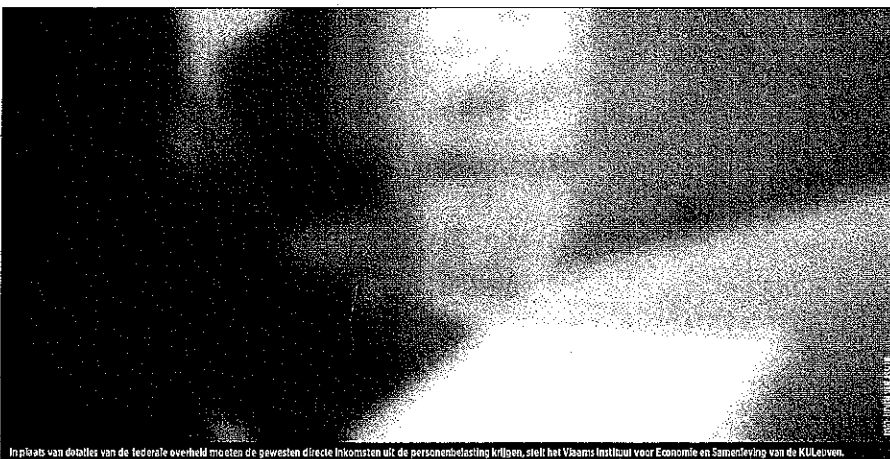
'Sarkozy is een redder, maar ook een alchemist. Hij lag zwar onder vuur en zie, daar stijgt het vertrouwen in hem. Hij werd geresaleerd aan het liberalisme en verschijnt nu als beschermers van de Fransen en de waarborg voor de terugkeer van de Staat.'

Les Echos

WOENSDAG 29 OKTOBER 2008

OVERHEIDSSCHULDEN Hogere werkzaamheidsgraad in Waals en Franstalig Gewest moet budget boost geven

FINANCIERINGSKLOOF WELDRA GEDICHT?

In plaats van dotaties van de federale overheid moeten de gewesten directe inkomsten uit de personenbelasting krijgen, stelt het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving van de KU Leuven.

■ Van een versnelde afbouw van de federale overheidsschuld, nodig om de meerkosten van de vergrijzing op te vangen, is geen sprake. Integendeel, de schuld is nog toegenomen. De budgettaire marge moet nu komen van een hogere werkzaamheidsgraad, vooral in Wallonië en Brussel. Daarvoor moeten de gewestelijke overheden fiscaal meer worden geresponsabiliseerd. Dat kan door de directe inkomsten uit de personenbelasting te geven in plaats van dotaties van de federale overheid.

Koen Algoed, Dirk Heremans en Theo Peeters

Symptomatisch voor de federale overheidsfinancien zijn chronische tekorten en een hoge overheidsschuld. De diepere oorzaak ligt bij de financieringsmechanismen van de diverse overheden. De federale overheid fungeert vooral als een fiscaal doorgesluik. Zoals in een derde-betalerregeling schuiven de andere overheden een groot deel van hun facturen door naar de federale overheid. In de periode 2000-2007 is de rol van de federale overheid als fiscaal doorgesluik alleen maar toegenomen. Vooral de overdrachten naar de sociale zekerheid zijn in sterke mate gestegen. De netto-fiscale transfers zijn met 1,66 procent van het bbp (of 5,91 miljoen euro in termen van 2007) gestegen. Dat heeft de sociale zekerheid op ramkoers gezet, en dat nog vooraleer de vergrijzingskosten zich effectief laten voelen.

De staatshervorming van 2001 heeft met de overheveling van enkele kleinere belastingen naar de gewesten de kloof tussen uitgaven en eigen ontvangsten van de gewestelijke overheden enigszins gedicht. Maar die financieringskloof is nog steeds buitensporig groot en dus is de fiscale responsabilisering voor de gemeenschappen en gewesten nog steeds onverantwoord klein. Met de daarvoor hebben de betrokken overheden niet de juiste incentives voor een efficiënt bestedingsgedrag en welvaartscreatie.

Daarbij komt dat de rentemeevallers (goed voor 2,5 procent van het bbp tus-

sen 2000 en 2007) werden uitgegeven en niet geïnvesteerd in de afbouw van de nominale schulden van de federale overheid. Die zijn gestegen in plaats van gedaald.

SLEUTEL

Een versnelde schuldafbouw was nochtans hoogst noodzakelijk om de nakende vergrijzingskosten op te vangen. Als gevolg van het opsopruiven van de rentebonus moeten nu, meer dan vroeger, de budgettaire marges komen van hogere werkzaamheidsgraden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd nog beter te activeren.

Hogere werkzaamheidsgraden vereisen een sterkere mate van fiscale responsabilisering van de gewestelijke overheden. Nu worden Wallonië en Brussel niet beloond voor een activiteitsbevorderend beleid. Ze worden bij een hogere werkzaamheidsgraad budgettair zelfs gesanctioneerd door een dalende federale solidariteitsdotatie.

ORTHODOX

Dat gebeurt niet langer in het orthodoxe financieringssysteem (OFS) dat wij voorstellen, waarbij de gemeenschappen

Er is momenteel solidariteit tussen de hogere werkzaamheidsgraad in Vlaanderen en de lage werkzaamheidsgraad in de twee andere gewesten.

en gewesten een direct budgettair belang krijgen in het verhogen van de werkzaamheidsgraden.

Het OFS vervangt namelijk in belangrijke mate de dotaties van de federale overheid door directe inkomsten van de gewesten uit de personenbelasting. Een solidariteitsmechanisme tussen de regio's zorgt ervoor dat elk gewest minimaal over 95 procent van het rijksmiddelen van de gewestelijke opbrengsten in de personenbelasting beschikt. De gemeenschappen worden vanuit de gewesten gefinancierd. Tevens krijgen de gemeenschappen nog een dotatie vanuit de federale btw-middelen die gelijk is per capita.

INKOMENSPARADOX

Het nieuwe financieringsmechanisme waarbij de federale dotaties uit de personenbelasting worden vervangen door eigen personenbelastingen, creëert een win-winsituatie op lange termijn voor de gewesten en elimineert ook de inkomensparadox. Dat is de paradox waarbij in het huidige systeem een rijkere regio

finiaal minder middelen heeft dan een armere regio. Daarvoor vergelijken we drie scenario's. Op basis van prognoses voor 2005 vergeleken we de financiële middelen per capita volgens (1) de bestaande Bijzondere Financieringswet (BFW) met de resultaten volgens het OFS uitgaande van (2) de huidige werkzaamheidsgraden in de drie gewesten respectievelijk en (3) een situatie waarin de werkzaamheidsgraad in Wallonië en Brussel het niveau in Vlaanderen zouden bereiken. De tabel van de resultaten samen.

Opvallend in de huidige regeling is dat het Vlaamse Gewest bijna 100 euro per capita minder krijgt dan het Waalse Gewest. De nieuwe regeling werkt dat verschil grotendeels weg. Ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest loopt een groot stuk van zijn achterstand in, terwijl Brussel sowieso al meer put uit de bestaande gewestelijke belastingen. Voor de Franstalige Gemeenschap is een specifieke overgangsgeregeling vereist wanneer de btw-dotatie gelijk per capita wordt verdeeld over de gemeenschappen.

SOLIDARITEIT

Voor de volledigheid zijn ook nog de beschikbare middelen per capita opgenomen die voortvloeien uit de bestaande eigen gewestelijke belastingen. Vooral voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest scheelt dat meer dan een slok op de borrel. Het 'financieel armlastig' Brussels Hoofdstedelijk Gewest komt altes hij elkaar toch niet zo slecht aan zijn trekken. Verder blijkt de solidariteit tussen het 'rijke' Vlaanderen en het 'arme' Waalse en Brussels Hoofdstedelijke Gewest vooral een solidariteit te zijn tussen de hogere werkzaamheidsgraad in Vlaanderen en de lage werkzaamheidsgraad in de twee andere gewesten.

Natuurlijk wordt een dergelijk scenario niet van vandaag op morgen bereikt. Dat is slechts het geval op kruisnelheid. Inmiddels kan er naar het voorbeeld van de periode 1988-1999 een overgangsscenario worden uitgetekend om naar het einddoel te werken.

■ Koen Algoed is directeur van VIVES, het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving van de KU Leuven. Dirk Heremans en Theo Peeters zijn verbonden aan het Center for Economic Studies van de KU Leuven.

■ Een uitgebreide versie van deze bijdrage vindt u op www.ces.kuleuven.be/vives als VIVES beleidsrapport n°, oktober 2008.

COLUMN

Ivan van de Cloot

Hengelen naar aandacht

Iedereen die contact heeft met wetenschappers, weet dat ze leven volgens het adagium 'publiceer of verdwijn'. Om benoemd en gepromoveerd te worden is publiceren en geciteerd worden in de juiste tijdschriften van te voren belangrijk.

Nochtans zorgt dit mechanisme niet automatisch voor een efficiënte toewijzing van aandacht, in de zin dat de hoeveelheid interesse die een bepaald onderzoek opwekt niet altijd in direct verband staat met zijn intrinsieke belang. Men kan denken aan de bekende Mathew-effect in de wetenschap, wie al veel aandacht ontvangt, zal er meer krijgen, ongeacht of die erkenning gerechtvaardigd is of niet. Zo merkte de econoom George Stigler

op dat de fundamentele ideeën nooit vernoemd worden naar hun ware uitvinder. Nu zijn er wel instituties die proberen bij te dragen aan een efficiënte verspreiding van nieuwe ideeën, zoals voetballer in de sport kan promoveren naar hogere divisies, zo kan een wetenschapper zich opwerken naar top tijdschriften door eerst te publiceren in minder belangrijke tijdschriften.

Een ander bekend fenomeen is het clusteren van onderzoeken naar specifieke beroepsorganisaties. Er worden dan conferenties en nieuwe tijdschriften ingewijd, zodat een netwerk van gelijkgezinde wetenschappers ontstaat. Dat maakt intense conversatie en aftoetsen van nieuwe ideeën mogelijk. Het verklaart me waarom bijvoorbeeld zoveel Nobelprijzen toegekend werden aan academici geassocieerd met de University of Chicago. Persoonlijk contact blijft nodig om kennis efficiënt uit te wisselen. De mogelijkheden daartoe zijn nu steeds meer groter dan in de tijd van Newton en Pascal.

Clustering verklaart ook de inflatie van het aantal publicaties en citaties. Elke cluster genereert zijn eigen publicaties en gemeenschap waarvan de leden elkaar oteren en nu verloop van tijd splitsen zich steeds meer gespecialiseerde clusters af van de 'moeder'. Typisch is dat men het onderzoek eerst ter publicatie stuurt naar een top-tijdschrift en pas na afwijzing bij tijdschriften in lagere rangorde terecht komt. Dat verklaart ook waarom er vaak zoveel tijd verstrijkt vooraleer onderzoek gepubliceerd wordt.

Ook het erg controversiële hoge prijskaartje van een abonnement op top-tijdschriften speelt hier een rol in. Die prijs is soms zo hoog dat sommige universiteiten ze niet meer kunnen betalen. De zogenoemde 'peer review' controle door gelijken is niet meer weg te denken uit de wetenschapsbeoefening. 'Peer review' bewaakt zowel de poorten aan de inputzijde (financiering van projecten) als aan de outputzijde (publicaties). Een standaardkritiek is dat het vaak voorspelbaar imitatiewerk favoroort en wetenschappelijk creatief denken uit de wetenschapsbeoefening. 'Peer review' is typisch traag, duur en voor een stuk een loterij.

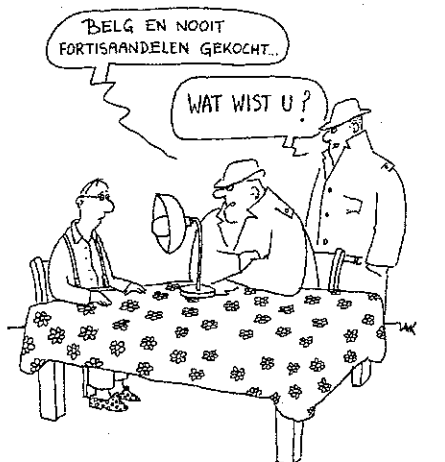
Bekend in alle wetenschappen is de publicatie-vertekening: enkel een statistisch significant verband wordt gepubliceerd, terwijl mischansen al talloze andere niet gepubliceerde onderzoeken dat verband niet ontdekken. Uiteraard mogen we het kind niet met het badwater weggoeien: wetenschappelijk onderzoek zal altijd een vorm van controle vereisen, maar internet opent nieuwe mogelijkheden. Zo wordt nu al geëxpliciteerd met het online plaatsen van onderzoeksresultaten die iedereen dan kan bekijken en weerleggen.

onderzoeksgemeenschap, wat cruciaal is voor bijvoorbeeld medische doorbraken.

Voor de carrière van vooral jongere onderzoekers is publicatie in prestigieuze tijdschriften nog steeds de ultieme droom, maar een nadeel is dat die toppublicaties er vaak veel te lang over doen om een artikel te publiceren en zo een rem kunnen zijn op snelle doorbraken. Economische groei hangt niet af van onvoorspelbare wetenschappelijke vooruitgang. Internet zou wel eens een krachtig instrument kunnen zijn om het klassieke wetenschapsbedrijf te doorbreken.

■ Ivan van de Cloot is hoofdconcom van Hetero Institute, een online-keuzebank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.

Reageren? opinie@tjld.be

Financiering België

	Vlaams Gewest (VG)	Waals Gewest (WVG)	Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG)	Vlaamse Gemeenschap (VGC)	Franstalige Gemeenschap (FG)	Waalse Gemeenschap (WVG-0000)	Franstalige Gemeenschap (niet-OFB-dotatie)
huidige regeling	836,33	929,89	715,83	601,55	499,06	1.641,36	1.674,74
voorstel VIVES	877,88	871,46	807,07	583,72	490,95	1.672,38	1.584,61
voorstel VIVES met versnelde werkzaamheidsgraad	907,99	931,48	844,24	603,95	522,37	1.697,61	1.616,08
eigen gewestelijke belastingen	599,30	305,65	955,27				